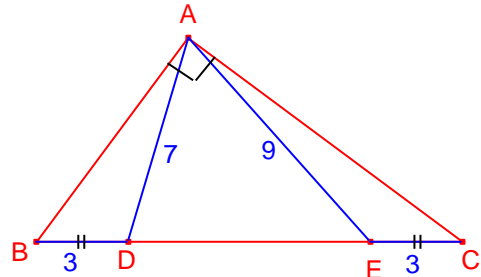

Problemes de Geometria per a l'ESO 391

3901.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$, $A = 90^\circ$
 Siguen D, E en la hipotenusa $\overline{BC}$ tals que
 $\overline{BD} = 3$, $\overline{CE} = 3$, $\overline{AD} = 7$, $\overline{AE} = 9$
 Calculeu la mesura del segment $\overline{DE} = x$

Solució:

Siga M el punt mig de la hipotenusa $\overline{BC}$

En un triangle rectangle la mitjana sobre la hipotenusa mesura la meitat de la hipotenusa.

$$\overline{AM} = \frac{6 + x}{2}$$

M és el punt mig del $\overline{DE}$

$\overline{AM}$ és mitjana del triangle $\triangle ADE$:

$$\overline{AM} = \frac{\sqrt{2 \cdot 7^2 + 2 \cdot 9^2 - x^2}}{2}$$

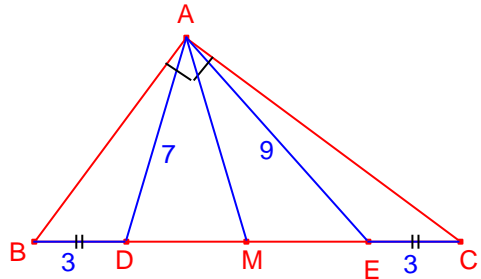
$$\frac{\sqrt{2 \cdot 7^2 + 2 \cdot 9^2 - x^2}}{2} = \frac{6 + x}{2}$$

Simplificant:

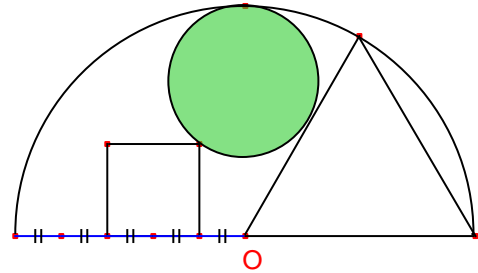
$$x^2 + 6x - 112 = 0$$

resolent l'equació:

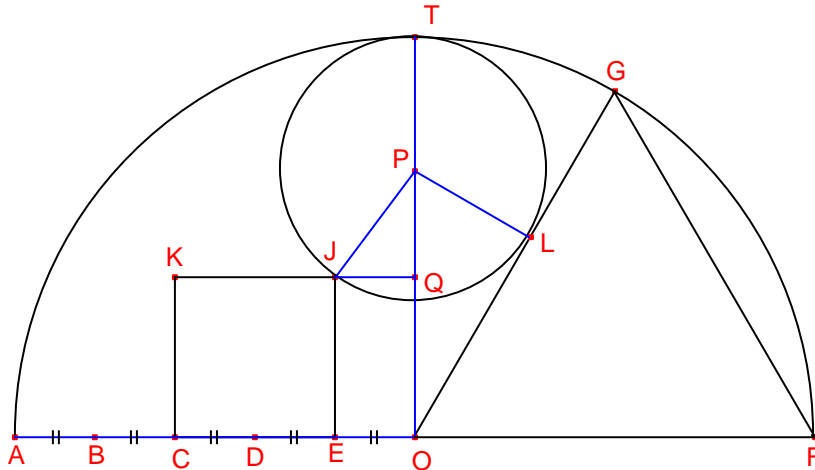
$$x = 8$$

3902.- La figura està formada per un semicercle que conté en el seu interior un quadrat, un triangle equilàter i un cercle. Calculeu la proporció entre l'àrea del cercle i l'àrea del semicercle.

Solució:

Siga $\overline{AB} = \overline{BC} = \overline{CD} = \overline{DE} = \overline{EO} = a$

Siga el semicercle de centre O i radi $\overline{OA} = \overline{OF} = 5a$

Siga el quadrat CEJK de costat $\overline{CE} = 2a$

Siga el triangle equilàter OFG de costat $\overline{OF} = \overline{OG} = 5a$

Siga el cercle de centre P i radi $\overline{PJ} = \overline{PT} = r$

Suposem que T és la meitat de l'arc de semicircumferència.

Siga Q la projecció de J sobre $\overline{OT}$

$\overline{JQ} = a, \overline{PQ} = 5a - 2a - r = 3a - r$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle JQP$:

$$r^2 = a^2 + (3a - r)^2$$

Simplificant:

$$10a^2 - 6ar = 0$$

Resolent l'equació:

$$r = \frac{5}{3}a$$

Siga L la projecció de P sobre $\overline{AG}$

Siga $\overline{PL} = s$

Vegem que $s = r$

$$\overline{OP} = 5a - r = \frac{10}{3}a, \angle POL = 30^\circ$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OPL$:

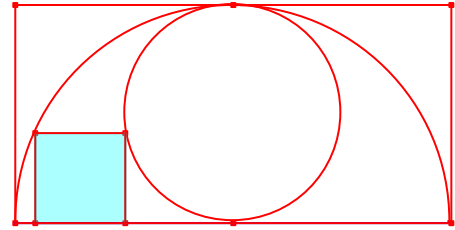
$$s = r$$

Aleshores, és vàlida la suposició que T és el punt mig de l'arc de semicercle.

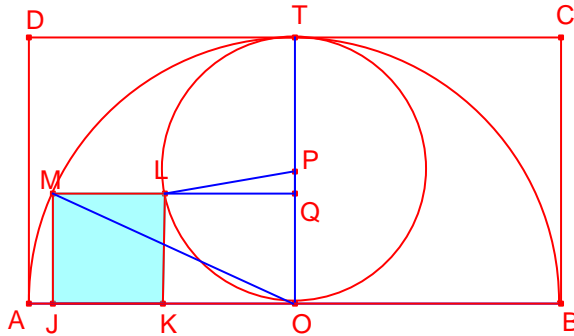
La proporció entre l'àrea del cercle de centre P i el semicercle de centre O és:

$$\frac{S_p}{S_o} = \frac{\pi r^2}{\frac{1}{2}\pi \cdot 25a^2} = \frac{2}{9}$$

3903.- Dins d'un rectangle s'ha inscrit un semicercle.
 Dins del semicercle s'ha dibuixat un circumferència i
 un quadrat.
 Calculeu la proporció entre l'àrea del quadrat i l'àrea
 del rectangle.

Solució:

Siga el rectangle $ABCD$ de costats $\overline{AB} = 2R, \overline{AD} = R$

Siga el quadrat $JKLM$ de costat $\overline{JK} = c$

Siga el semicercle de centre O i radi $\overline{OA} = R$

Siga la circumferència de centre P i radi $\overline{PT} = \overline{PO} = \frac{1}{2}R$

Siga Q la projecció de L sobre el segment $\overline{OP}$.

Siga $\overline{LQ} = a$

$$\overline{MQ} = c + a, \overline{PQ} = \frac{1}{2}R - c$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle LQP :

$$a^2 = \frac{1}{4}R^2 - \left(\frac{1}{2}R - c\right)^2$$

$$a = \sqrt{Rc - c^2}$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle MQO :

$$R^2 = c^2 + \left(c + \sqrt{Rc - c^2}\right)^2$$

Simplificant:

$$5c^4 - 2Rc^3 - R^2c^2 - 2R^3c + R^4 = 0$$

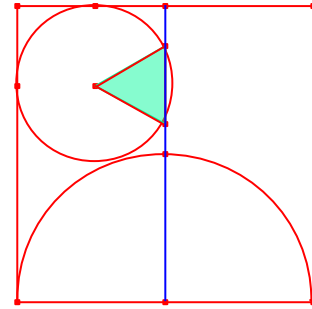
Resolent l'equació amb ajut de la calculadora:

$$c \approx 0.4163 \cdot R$$

La proporció d'àrees és:

$$\frac{S_{JKLM}}{S_{ABCD}} = \frac{c^2}{2R^2} \approx 0.0866$$

3904.- Sobre un costat d'un quadrat s'ha dibuixat un semicercle.
 Una circumferència és tangent al semicercle i a dos costats del quadrat.
 El triangle ombrejat és equilàter?

Solució:

Siga el quadrat $ABCD$ de costat $\overline{AB} = 2R$

Siga el semicercle de centre O i radi $\overline{OA} = R$

Siga la circumferència de centre P i radi $\overline{PT} = \overline{PJ} = \overline{PK} = r$

Siga el triangle isòsceles $\triangle PJK$.

Siga M la projecció de P sobre $\overline{OE}$

M és el punt mig del costat $\overline{JK}$

$\overline{PM} = R - r$, $\overline{OP} = R + r$, $\overline{OM} = 2R - r$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OMP$:

$$(R + r)^2 = (R - r)^2 + (2R - r)^2$$

Simplificant:

$$r^2 - 8Rr + 4R^2 = 0$$

Resolent l'equació:

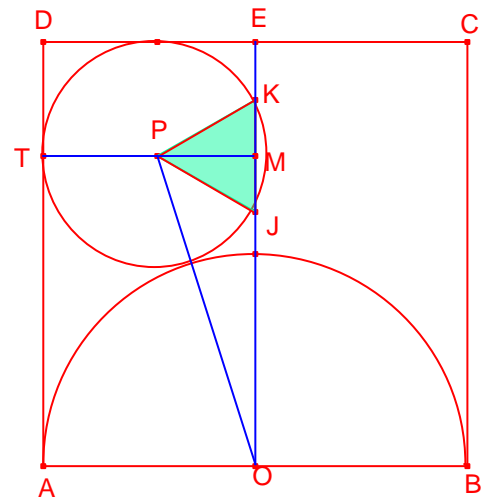
$$r = (4 - 2\sqrt{3})R$$

$$\overline{PM} = R - r = 2\sqrt{3} - 3$$

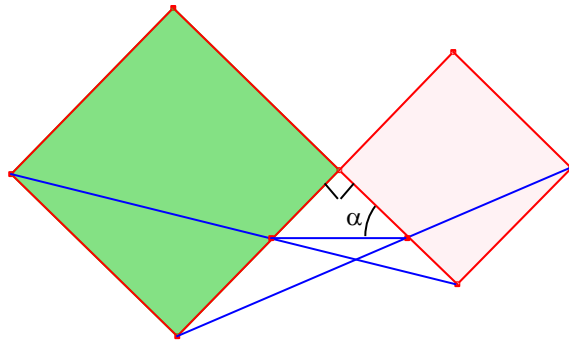
$$\frac{\overline{PM}}{\overline{PJ}} = \frac{2\sqrt{3} - 3}{4 - 2\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Aleshores, $\angle JPK = 60^\circ$

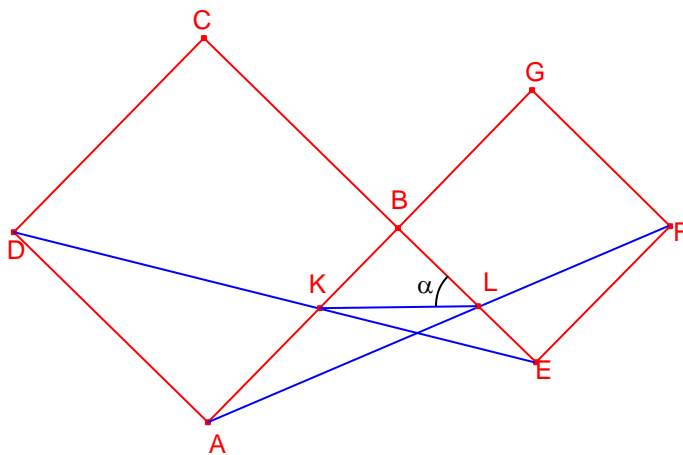
Aleshores, el triangle $\triangle PJK$ és equilàter.

3905.- La figura està formada per dos quadrats que tenen els costats perpendiculars. Calculeu la mesura de l'angle α

Solució:

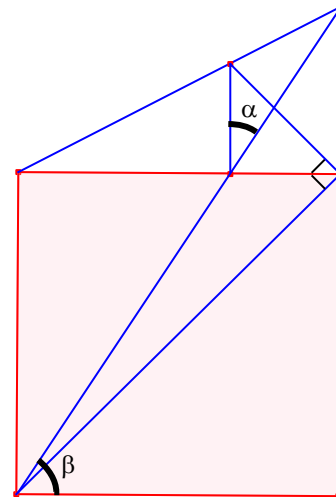
$AB=a$, $BE=b$
 $BL=x$, $BK=y$

AGF , ABL semblants
 $x=ab/(a+b)$

ECD , EBK semblants
 $y=ab/(a+b)$

KBL isòsceles
 $\alpha = 45^\circ$

3906.- En el quadrat de la figura, calculeu $\alpha + \beta$

Solució:

Siga el quadrat $ABCD$ de costat $\overline{AB} = 1$

Siga $\overline{CF} = a$

Siga $\angle BAE = \beta, \angle GEF = \alpha$

Siga $\angle CDF = \gamma$

$\angle ECG = 45^\circ$

$\angle FEC = \beta$

$$\tan \beta = \frac{a+1}{1}$$

Els triangles rectangles $\triangle ABF, \triangle ECF$ són semblants.

Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{\overline{EC}}{\overline{CF}} = \frac{a}{a+1}$$

$$\tan \gamma = \frac{1}{a}$$

$$\sin \gamma = \frac{a}{\sqrt{1+a^2}}, \cos \gamma = \frac{1}{\sqrt{1+a^2}}$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle DCG$:

$$\frac{\overline{CG}}{\sin \gamma} = \frac{1}{\sin(45^\circ + \gamma)}$$

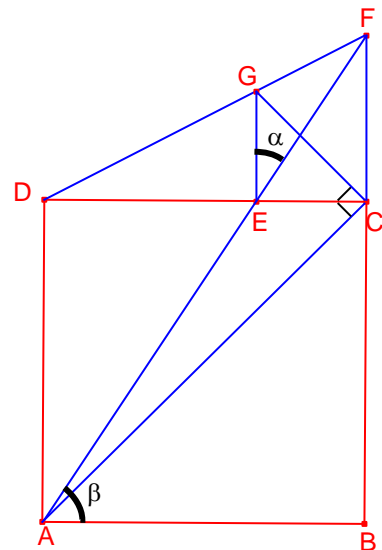
$$\frac{\overline{CG} \cdot \sqrt{1+a^2}}{a} = \frac{\sqrt{1+a^2}}{\frac{\sqrt{2}}{2}(1+a)}$$

$$\overline{CG} = \frac{a}{1+a} \sqrt{2}$$

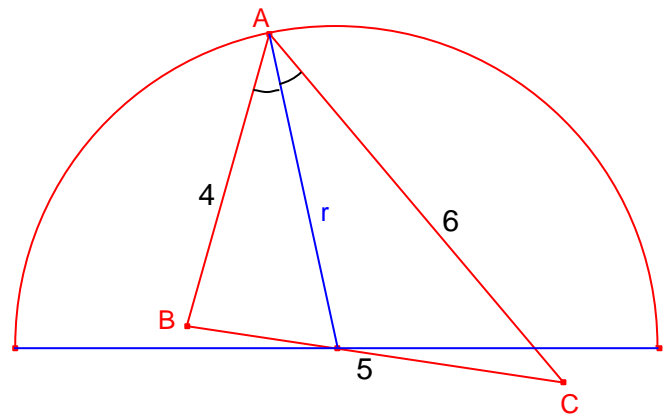
$$\overline{CG} = \overline{CE} \sqrt{2}$$

Aleshores, $\angle GEC = 90^\circ$

Aleshores, $\alpha + \beta = \angle GEC = 90^\circ$

3907.- En la figura, la bisectriu de l'angle $\hat{A}$ del triangle ABC és igual al radi de semicercle.
 Calculeu l'àrea del semicercle.

Solució:

Siga $\overline{OB} = x, \overline{OC} = 5 - x$

Aplicant la propietat de la bisectriu al triangle ABC :

$$\frac{x}{4} = \frac{5 - x}{6}$$

aleshores, $x = 2$

Aplicant el teorema del cosinus al triangle ABC :

$$36 = 16 + 25 - 2 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \cos B$$

$$\cos B = \frac{1}{8}$$

Aplicant el teorema del cosinus al triangle

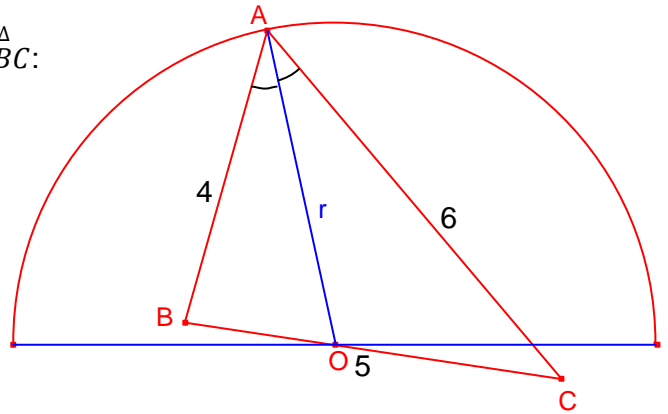
$\triangle BOA$:

$$r^2 = 4 + 16 - 2 \cdot 2 \cdot 4 \cdot \frac{1}{8}$$

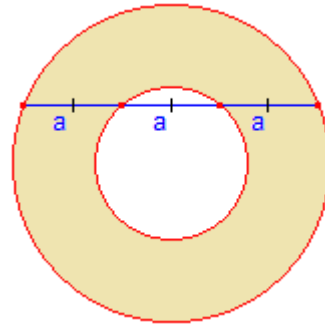
$$r^2 = 18$$

L'àrea del semicercle és:

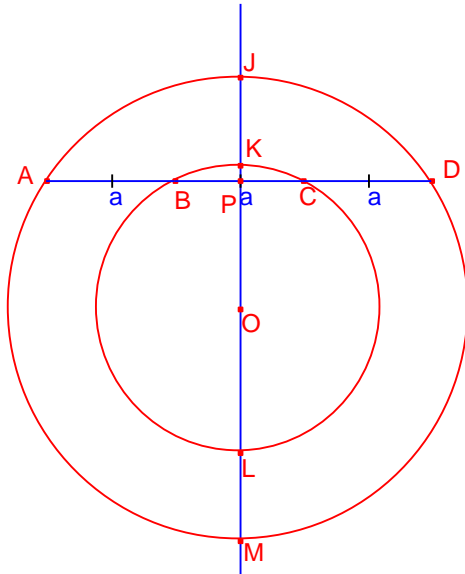
$$S = \frac{1}{2} \pi r^2 = 9\pi$$

3908.- Calculeu l'àrea de la corona circular.

Solució:

$$OJ=R, OK=r$$

$$PK=x$$

Potència P respecte circumferència interior

$$a^2/4=x(2r-x)$$

$$PJ=R-r+x, PM=R+r-x$$

Potència P respecte circumferència exterior

$$(9/4)a^2=(R+r-x)(R-(r-x))$$

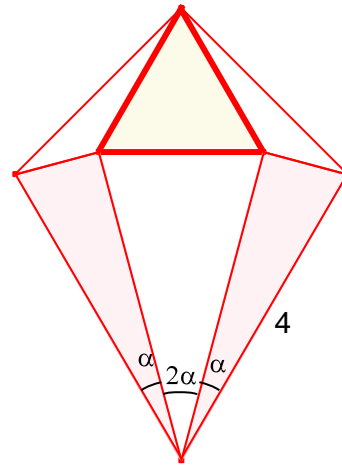
Restant les expressions:

$$2a^2=R^2-r^2$$

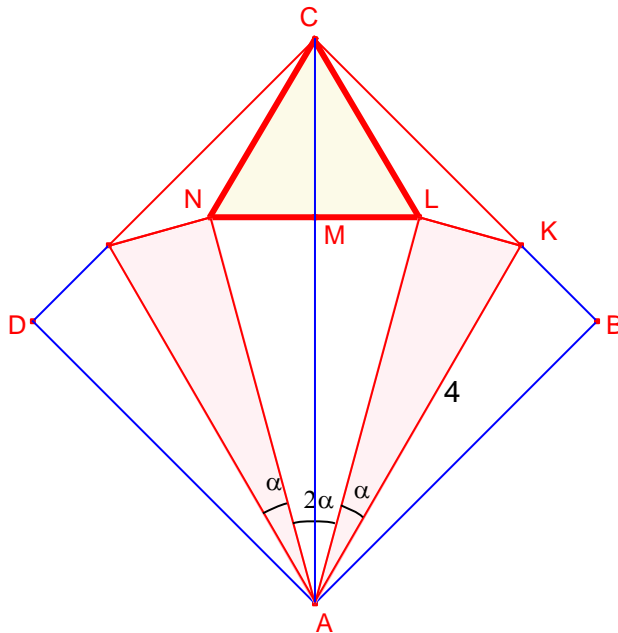
$$S=2 \cdot \text{Pi} \cdot a^2$$

3909.- Un full quadrat de paper es plega simètricament des d'un vèrtex. Si la longitud del plec és 4, calculeu l'àrea del triangle format pels altres tres vèrtexs.

Solució:

$$AB=c$$

$$\alpha = 15^\circ$$

$$c/4 = \cos 15^\circ$$

$$c = \sqrt{6} + \sqrt{2}$$

$$LN=a$$

$$a^2 = c^2 + c^2 - 2 \cdot c^2 \cdot \sin(30^\circ) = 4$$

$$a=2$$

ALK, AML semblants

$$AM = c^2/4 = 2 + \sqrt{3}$$

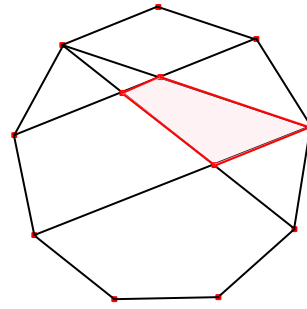
$$AC = c \cdot \sqrt{2} = 2 + 2\sqrt{3}$$

$$CM = AC - AM = \sqrt{3}$$

LCN equilàter

$$[LCM] = \sqrt{3}/4 \cdot a^2 = \sqrt{3}$$

3910.- En un polígon regular de nou costats s'han dibuixat quatre diagonals.
 Calculeu la proporció entre l'àrea del quadrilàter ombrejat i l'àrea del polígon regular.

Solució:

Siga el polígon regular de 9 costats de centre O i costat $\overline{PQ} = 2$

Siga M el punt mig del costat $\overline{PQ}$

$$\overline{OM} = \tan 70^\circ$$

L'àrea del polígon regular és:

$$S_9 = 9 \cdot \tan 70^\circ$$

$$\angle DIA = \angle DAI = 60^\circ$$

$$\text{Aleshores, } \overline{AD} = 2$$

$$\angle JAL = \angle JBL = 40^\circ$$

$$\text{Aleshores, } \overline{BJ} = 2$$

$$\angle DAJ = 80^\circ, \angle BJA = 100^\circ$$

Aleshores, $AJBD$ és un paral·lelogram

$$\text{Aleshores, } \overline{BD} = 2, \angle BDA = 100^\circ$$

$$\angle BJK = 40^\circ, \angle JKL = 140^\circ$$

Aleshores, $BJKL$ és un paral·lelogram

$$\text{Aleshores, } \overline{LB} = 2$$

$$\angle LCB = 120^\circ$$

L'àrea del triangle BDA és:

$$S_{BDA} = \frac{1}{2} \cdot 2^2 \cdot \sin 100^\circ = 2 \cdot \cos 10^\circ$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle LCB :

$$\frac{\overline{BC}}{\sin 20^\circ} = \frac{2}{\sin 120^\circ}$$

$$\overline{BC} = \frac{2 \cdot \sin 20^\circ}{\sin 60^\circ}$$

L'àrea del triangle BCD és:

$$S_{BCD} = \frac{1}{2} \cdot 2 \cdot \frac{2 \cdot \sin 20^\circ}{\sin 60^\circ} \cdot \sin 100^\circ = 2 \cdot \frac{\sin 20^\circ}{\sin 60^\circ} \cos 10^\circ$$

La proporció entre l'àrea del quadrilàter ombrejat i l'àrea del polígon regular és:

$$\frac{S_{ABCD}}{S_9} = \frac{1}{9} \frac{2 \cos 10^\circ \cdot \sin 20^\circ \left(1 + \frac{\sin 20^\circ}{\sin 60^\circ}\right)}{\cos 20^\circ} = \frac{1}{9} \frac{2 \cos 10^\circ \cdot \sin 20^\circ (\sin 20^\circ + \sin 60^\circ)}{\sin 60^\circ \cdot \cos 20^\circ} =$$

$$= \frac{1}{9} \frac{2 \cos 10^\circ \cdot \sin 20^\circ 2 \sin 40^\circ \cdot \cos 20^\circ}{\sin 60^\circ \cdot \cos 20^\circ} = \frac{1}{9} \frac{2 \cos 10^\circ \cdot \sin 20^\circ 2 \sin 40^\circ}{\sin 60^\circ} =$$

$$= \frac{1}{9} \frac{2 \cos 10^\circ \cdot (\cos 20^\circ - \cos 60^\circ)}{\sin 60^\circ} = \frac{1}{9} \frac{\cos 10^\circ + \cos 30^\circ - \cos 10^\circ}{\sin 60^\circ} = \frac{1}{9}$$

